

**CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004. mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/22 din " 06 " 01. 2016

La nr.03/12918 din 16 decembrie 2015

Ministerul Justiției

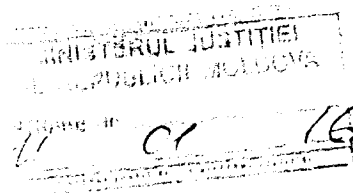
Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Codul de executare).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 file;

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 1 filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

**de lege pentru modificarea și completarea (Codul penal - art.54,
Codul de procedură penală - art.475, 483, 485, 487, Codul de
executare)**

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul urmărește excluderea unor măsuri de constrângere aplicate minorilor (internarea într-o instituție specială de învățământ și de reeducare sau într-o instituție curativă și de reeducare). Totodată, se stabilește termenul aplicării măsurilor de constrângere cu caracter educativ și se instituie noi măsuri de constrângere cu caracter educativ (obligarea minorului să participe la un program probațional, obligarea minorului de a urma cursul de învățământ general obligatoriu ori de calificare).

d. Suficiența argumentării. Autorul menționează în nota informativă că instituțiile speciale de învățământ și de reeducare au fost lichidate, iar crearea unor instituții noi în acest sens nu ar fi conformă principiului educației incluzive. Argumentele prezentate de autor justifică necesitatea promovării proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele minorilor prin consolidarea probațiunii la

resocializarea și reintegrarea minorilor. Astfel, nu contravine interesului public general.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a Ministerului Justiției, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasînd proiectul de act legislativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.I pct.3 din proiect de completare a art.104 din Codul penal: „Măsurile de constrîngere cu caracter educativ se aplică minorilor pe un termen de pînă la atingerea majoratului, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvîrșite”.

Autorul limitează aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter educativ pînă la atingerea majoratului de către minor, ceea ce contravine lit.e) de modificare a aceluiași articol. La aplicarea măsurii de constrîngere de obligare a minorului de a urma cursul de învățămînt general de calificare, aceasta nu va fi opozabilă majorității subiecților, deoarece aceștia deja ar fi atins vîrsta de 18 ani sau o vor atinge în lunile apropiate. Prin urmare, organul de probațiune va fi în imposibilitate să aplice măsura respectivă datorită termenului "de pînă la atingerea majoratului".

Recomandarea: *Excluderea normei din textul proiectului sau extinderea termenului pentru măsura de constrîngere de obligare a minorului de a urma cursul de învățămînt general de calificare.*

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze

coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Art.1 pct.2 din proiect de modificare a art.93 din Codul penal: „Minorii condamnați pentru săvîrșirea unei infracțiuni ușoare, mai puțin grave sau grave sunt eliberați de pedeapsă de către instanța de judecată dacă se constată că scopurile pedepsei pot fi atinse prin aplicarea unor măsuri de constrîngere cu caracter educativ prevăzute la art.104”.

În virtutea modificărilor prenotate, numărul minorilor eliberați de pedeapsă penală va crește exponențial. În varianta normei în vigoare instanța are posibilitatea de a individualiza cauza în baza personalității, a situației în care se află, problemele trecutului lui, aspectele ce țin de individ, cît și cele care aparțin grupului în care s-a încadrat sau în care trăiește în prezent. Astfel, nu în toate cazurile este binevenită liberarea minorului de pedeapsă, deoarece acesta trebuie să conștientizeze gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei săvîrșite, dacă liberarea va fi un proces facil (cu urmarea unui program probațional spre exemplu), există riscul sporirii delinvenței juvenile din cauza perceperii faptei comise ca una socialmente acceptabilă. Pedeapsa are drept scop corectarea și reeducarea condamnaților în spiritul atitudinii conștiente față de lege, prin prevenirea savîrșirii de noi infracțiuni din partea condamnatului. Dacă minorul însă a comis o infracțiune gravă cu aplicarea violenței, nu este oportună liberarea acestuia de pedeapsă penală, întrucît există posibilitatea ca minorul să nu îi acorde gravitatea cuvenită acțiunii comise prevăzute de legea penală.

Recomandarea: Substituirea sintagmei „sunt eliberați de pedeapsă” cu sintagma „pot fi eliberați de pedeapsă”.

9. Alte obiecții

Art.III pct.4 din proiect de completare a art.291 alin.(5) din Codul de executare: „În termen de 5 zile de la terminarea cursului de tratament, organul de probațiune încunoștințează despre aceasta instanța de judecată, sau după caz, procurorul anexînd rezultatele tratamentului”.

Recomandarea: Substituirea cuvîntului „încunoștințează” cu cuvîntul „înștiințează” sau „informează”.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

 Lidia Carchilan
Inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
04 Ianuarie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea (Codul penal - art.54, Codul de procedură penală - art.475, 483, 485, 487, Codul de executare)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.I pct.3 din proiect de completare a art.104 din Codul penal: „Măsurile de constrângere cu caracter educativ se aplică minorilor pe un termen de până la atingerea majoratului, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite”.	Prevederi contradictorii în proiect	Autorul limitează aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ până la atingerea majoratului de către minor, ceea ce contravine lit.e) de modificare a aceluiași articol. La aplicarea măsurii de constrângere de obligare a minorului de a urma cursul de învățământ general de calificare, aceasta nu va fi opozabilă majorității subiecților, deoarece aceștia deja ar fi atins vârsta de 18 ani sau o vor atinge în lunile apropiate. Prin urmare, organul de probațiune va fi în imposibilitate să aplice măsura respectivă datorită termenului "de până la atingerea majoratului".	Excluderea normei din textul proiectului sau extinderea termenului pentru măsura de constrângere de obligare a minorului de a urma cursul de învățământ general de calificare.
2	Art.I pct.2 din proiect de modificare a art.93 din Codul penal: „Minorii condamnați pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare, mai puțin grave sau grave sunt eliberați de pedeapsă de către instanța de judecată dacă se constată	Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor proiectului	În virtutea modificărilor prenotate, numărul minorilor eliberați de pedeapsă penală va crește exponențial. În varianta normei în vigoare instanța are posibilitatea de a individualiza cauza în baza personalității, a situației în care se află, problemele trecutului lui, aspectele ce țin de individ, cât și cele care aparțin grupului în care s-a încadrat sau în care trăiește în prezent. Astfel, nu în toate cazurile	Substituirea sintagmei „sunt eliberați de pedeapsă” cu sintagma „pot fi eliberați de pedeapsă”.

	că scopurile pedepsei pot fi atinse prin aplicarea unor măsuri de constrângere cu caracter educativ prevăzute la art.104".		este binevenită liberarea minorului de pedeapsă, deoarece acesta trebuie să conștientizeze gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite, dacă liberarea va fi un proces facil (cu urmarea unui program probațional spre exemplu), există riscul sporirii delincvenței juvenile din cauza perceperii faptei comise ca una socialmente acceptabilă. Pedeapsa are drept scop corectarea și reeducarea condamnaților în spiritul atitudinii conștiente față de lege, prin prevenirea savârșirii de noi infracțiuni din partea condamnatului. Dacă minorul însă a comis o infracțiune gravă cu aplicarea violenței, nu este oportună liberarea acestuia de pedeapsă penală, întrucât există posibilitatea ca minorul să nu îi acorde gravitatea cuvenită acțiunii comise prevăzute de legea penală.	
3	Art.III pct.4 din proiect de completare a art.291 alin.(5) din Codul de executare: „În termen de 5 zile de la terminarea cursului de tratament, organul de probațiune încunoștințează despre aceasta instanța de judecată, sau după caz, procurorul anexînd rezultatele tratamentului”.	Alte obiecții		Substituirea cuvîntului „încunoștințează” cu cuvîntul „înștiințează” sau „informează”.